

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांकः 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

आचार्यपाठ्यक्रमः (Core Course)-I Semester

प्रथमपत्रम् (प्रथमसत्रम्)

प्रथमपत्रम् CC-01	पाठ्यग्रन्थः - ब्राह्मस्फुटसिद्धान्तः मध्यमाधिकारतः त्रिप्रश्नाधिकारपर्यन्तम्	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	मध्यमाधिकारस्य भचक्रचलनात् अहर्गणसाधनपर्यन्तम् ।		16	1
द्वितीयखण्डः	मध्यमाधिकारस्य मध्यमग्रहसाधनतः मध्यमाधिकारस्य समाप्तिपर्यन्तम् ।		16	1
तृतीयखण्डः	स्पष्टाधिकारस्यारम्भतः पञ्चज्यासाधनं यावत्।		16	1
चतुर्थखण्डः	स्पष्टाधिकारस्य चरकर्मकथनतः त्रिप्रश्नाधिकारस्य हत्यन्तयोः साधनपर्यन्तम् ।		16	1
पञ्चमखण्डः	त्रिप्रश्नाधिकारस्य प्रकारान्तरेणेष्टकर्णसाधनतः त्रिप्रश्नाधिकारस्य समाप्तिपर्यन्तम्।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

विश्वविद्यालयम्
30.1.18

Y. R. B.

Vinod Sharma

Rohini
G. R. S.

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांकः 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

आचार्यपाठ्यक्रमः (Core Course)-I Semester

द्वितीयपत्रम् (प्रथमसत्रम्)

द्वितीयपत्रम् CC-02	पाठ्यग्रन्थः - आर्यभटीयम्	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	अक्षरअङ्कसंख्याविन्यासः, युगभगणादिसंख्योपदेशः, रव्यादिग्रहाणां युग-भगणाः, चन्द्राद्युच्चचन्द्रपातानां भगणाः, भगणारम्भकालकल्पप्रमाणम्, आकाशकक्ष्यायोजनप्रमाणम्, ग्रहनक्षत्रकक्ष्यायोजनप्रमाणम्, भूम्यादियोजनव्यासप्रमाणम्, ग्रहाणां विषुवदुत्तरेण दक्षिणेन चापमानसिद्धान्तः, चन्द्रादीनां विक्षेपप्रमाणम्, पुरुषप्रमाणम्।		16	1
द्वितीयखण्डः	भौमादीनां पञ्चताराणां पातभगणाः तेषां मन्दोच्चभागाश्च, मन्दशीघ्रोच्चवृत्तानि तेषां द्वितीयचतुर्थस्थानानि, कालक्रियागोलोपयोगीनि गणितबीजभूतानि ज्यार्धानि, दशगीतिकाफलम्।		16	1
तृतीयखण्डः	गणितकालक्रिया, वर्गक्षेत्रघनक्षेत्रयोः स्वरूपं फलञ्च, योगान्तरम्, गुणनभजनम्, वर्गघनमूलयोरानयनविधिः, त्रिभुजक्षेत्रफलम् घनत्रिभुजक्षेत्रफलम्, वृत्तक्षेत्रफलम्, घनगोलफलम्, सर्वक्षेत्रफलम्, व्यासार्धतुल्यज्या वृत्तपरिधिर्व्यासप्रमाणम्, ज्यापरिकल्पना, खण्डज्याः, इष्टवृत्तविष्कम्भः, शंकुच्छाया।		16	1
चतुर्थखण्डः	स्थानद्वयस्थितशंकुच्छायाभ्यां छायाग्रयोरन्तरेण च अज्ञातभुजतन्मूलच्छायाग्रान्त- रालानयनम्, कर्णः, ज्यार्धाः, शरानयनम्, गच्छानयनम्, वर्गघनसंकलितकथनम्, राशिसंवर्गात् राशयोरानयनम्, मूलफलम्, त्रैराशिकम्, भिन्नत्रैराशिकम्, विपरितगणितप्रदर्शनम्, राशयूनक्रमेण संङ्कलितैर्धनैः सर्वधनानयनम्।		16	1
पञ्चमखण्डः	अव्यक्तसमीकरणम्, ज्ञातगतिप्रमाणस्वरूपान्तरालयोर्गच्छतो योगकालानयनम् तथा च कुट्टकारगणितम्।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

(Handwritten signatures and marks)

(Handwritten signatures and marks)
30.1.18

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांकः 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

आचार्यपाठ्यक्रमः (Core Course)-I Semester

तृतीयपत्रम् (प्रथमसत्रम्)

तृतीयपत्रम् CC-03	पाठ्यग्रन्थः - सिद्धान्तशिरोमणिः (मध्यमाधिकारः स्पष्टाधिकारश्च)	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	मध्यमाधिकारे सिद्धान्तलक्षणतः भगणाध्यायपर्यन्तम्।		16	1
द्वितीयखण्डः	मध्यमाधिकारे ग्रहानयनाध्यायतः लघ्वहर्गणार्थं क्षेपदिनसाधनपर्यन्तम्।		16	1
तृतीयखण्डः	मध्यमाधिकारे लघ्वहर्गणसाधनतः मध्यमाधिकारस्य समाप्तिपर्यन्तम्।		16	1
चतुर्थखण्डः	स्पष्टाधिकारे ग्रहस्पष्टीकरणप्रयोजनतः अर्केन्दोर्गतिस्पष्टीकरणं यावत्।		16	1
पञ्चमखण्डः	स्पष्टाधिकारे भौमादीनां शीघ्रफलसाधनतः स्पष्टाधिकारस्य समाप्तिपर्यन्तम्।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

विद्यार्थी कालम् 30.1.18

विश्वेश्वर चन्द्र

विश्वेश्वर चन्द्र

विश्वेश्वर चन्द्र

विश्वेश्वर चन्द्र

विश्वेश्वर चन्द्र

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

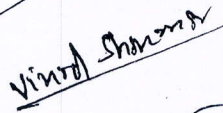

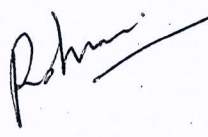

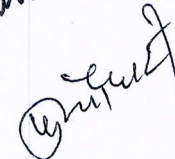
कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांकः 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

आचार्यपाठ्यक्रमः (Core Course)-I Semester

चतुर्थपत्रम् (प्रथमसत्रम्)

चतुर्थपत्रम् CC-04	पाठ्यग्रन्थः - दीर्घवृत्तलक्षणम् पूर्वाद्धम् एवं भाभ्रमरेखानिरूपणं सम्पूर्णम्	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	प्रथमक्षेत्रतः नवमक्षेत्रपर्यन्तम् ।		16	1
द्वितीयखण्डः	दशमक्षेत्रतोऽष्टादशक्षेत्रपर्यन्तम्।		16	1
तृतीयखण्डः	(भाभ्रमरेखा निरूपणं सम्पूर्णम्) भाभ्रमस्वरूपम्, अतिपरवलयलक्षणम्, अतिपरवलयस्य भुजकोटिवृहद्व्यासानां साधनम्, असम्भवकोटिमानकथनम्, परवलयलक्षणम् ।		16	1
चतुर्थखण्डः	परवलये भुजकोटिस्वरूपम्, छायाभ्रमणपथस्य वृत्तत्वकथनम्, छायाभ्रमणपथस्य दीर्घवृत्तकथनम्।		16	1
पञ्चमखण्डः	छायाभ्रमणमार्गस्य दीर्घवृत्तादिवक्रत्रयस्य क्षेत्रयुक्त्या निदर्शनम् ।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांकः 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः
विषयगतछात्राणांकृते वैकल्पिकशास्त्रीयपाठ्यक्रमः (Core Course) - I Semester

पञ्चमपत्रम् (प्रथमसत्रम्)

पञ्चमपत्रम् EC-A1	पाठ्यग्रन्थः - सिद्धान्तशिरोमणिः गोलाध्यायः आदितो गोलबन्धाधिकारपर्यन्तम्।	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	गोलप्रशंसा ।		16	1
द्वितीयखण्डः	भुवनकोशः।		16	1
तृतीयखण्डः	मध्यगतिवासना ।		16	1
चतुर्थखण्डः	छैद्यकाधिकारः ।		16	1
पञ्चमखण्डः	गोलबन्धाधिकारः ।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

Handwritten signatures and dates:

30.1.18

विन्द शर्मा

अधिकारी

अधिकारी

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

विषयेतरछात्राणांकृते वैकल्पिकविषयविशेषचयनात्मको पाठ्यक्रमः (विकल्पाधारितपत्रम्)

(Discipline Specific Elective Course)-I Semester

पञ्चमपत्रम् (प्रथमसत्रम्)

पञ्चमपत्रम् EC-B1	पाठ्यग्रन्थः - सिद्धान्तशिरोमणिः गोलाध्यायः आदितो गोलबन्धाधिकारपर्यन्तम्।	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	गोलप्रशंसा ।		16	1
द्वितीयखण्डः	भुवनकोशः।		16	1
तृतीयखण्डः	मध्यगतिवासना ।		16	1
चतुर्थखण्डः	छेद्यकाधिकारः ।		16	1
पञ्चमखण्डः	गोलबन्धाधिकारः ।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1
षष्ठपत्रम् OC-1	सङ्गणकविज्ञानम् 1 (Non Credit)		100	NC

सन्दर्भग्रन्थाः -

- गोलपरिभाषा
- सूर्यसिद्धान्तः
- सिद्धान्तशिरोमणिः

30.1.18

6

Handwritten signatures and notes at the bottom of the page.

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

आचार्यपाठ्यक्रमः (Core Course)-II Semester

सप्तमपत्रम् (द्वितीयसत्रम्)

सप्तमपत्रम् CC-05	पाठ्यग्रन्थः - ब्राह्मस्फुटसिद्धान्तः चन्द्रग्रहणाधिकारः, सूर्यग्रहणाधिकारः, उदयास्ताधिकारः, ग्रहयुत्याधिकारः, भग्रहयुत्याधिकारश्च	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	चन्द्रग्रहणारम्भप्रयोजनतः ग्रहणे चन्द्रवर्णकथनपर्यन्तम् ।		16	1
द्वितीयखण्डः	सूर्यग्रहणारम्भप्रयोजनतः सूर्यग्रहणाधिकारोपसंहारपर्यन्तम् ।		16	1
तृतीयखण्डः	सूर्यसान्निध्यवशेन ग्रहाणां दृश्यादृश्यत्वकथनतः शुक्रकालांशेषु विशेषकथनपर्यन्तम्।		16	1
चतुर्थखण्डः	ग्रहाणां मध्यमशरकलानां मध्यमबिम्बकलानाञ्च कथनात् स्पष्टयुतिसाधनपर्यन्तम् ।		16	1
पञ्चमखण्डः	भग्रहयोगस्य गतगम्यत्वसाधनात् प्रकारान्तरेण ग्रहोदयास्तयोः साधनपर्यन्तम्, ग्रहोदयास्तयोः दिग्ज्ञानतः अदृष्टफलकथनपर्यन्तम् ।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

Handwritten signatures and dates:

30.1.18

Vinod Sharma

Ramesh

Prakash

Prakash

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

आचार्यपाठ्यक्रमः (Core Course)-II Semester

अष्टमपत्रम् (द्वितीयसत्रम्)

अष्टमपत्रम् CC-06	पाठ्यग्रन्थः - आर्यभटीयम्	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	कालविभागः कालक्षेत्रविभागश्च, व्यतीपातः, ग्रहयोगः, उच्चनीचवृत्तस्य युगपरिवर्तज्ञानम्, गुरुवर्षाणि, सौरचान्द्रादिमानम्, अधिमासावमदिनानि, संवत्सरप्रमाणम्, कल्पप्रमाणम्, आर्यभटीयप्रणयनकालः, युगाद्यारम्भकालः, ग्रहाणां योजनात्मकं समगतित्वम्, ग्रहाणां कलात्मकभिन्नगतित्वम्, ग्रहकक्षाक्रमः, दिनाधिपाः, ग्रहभ्रमणप्रकारः, प्रतिमण्डलसंस्थानम्, ।		16	1
द्वितीयखण्डः	स्फुटमध्ययोरन्तरम्, नीचोच्चवृत्ते मध्यमग्रहः, मन्दशीघ्रयोः ऋणधनविधिः, ग्रहस्फुटानयनविधिः, ग्रहभ्रमणवासना, भूताराग्रहान्तरालम्, गोलबन्धः, अपमण्डलचारिणो ग्रहाः, विक्षेपमण्डलं ग्रहाणां पाताशच, चन्द्रादीनामुदयास्तम्, ग्रहादीनां प्रकाशकारणम्, भूगोलावस्थानम्, भूगोलपृष्ठे प्राणिनिवासः, कल्पे भुवः वृद्धिहासौ, भूभ्रमणम्, भपञ्जरभ्रमणम् ।		16	1
तृतीयखण्डः	मेरुप्रमाणम्, मेरुवडवामुखावस्थानम्, लङ्कोज्जयिन्योरवस्थानम्, भचक्रे देवासुरदृश्य- प्रदेशः, देवादीनां दिनप्रमाणम्, खगोलकल्पना, दृङ्मण्डलदृक्क्षेपमण्डलयोः कल्पना, गोलभ्रमणोपायः, अक्षज्यालम्बज्ये।		16	1
चतुर्थखण्डः	स्वाहोरात्रविष्कम्भः, लङ्कोदयप्राणाः, क्षितिज्या चरज्या चरकालशंकुः, शंक्वाग्रम्, अर्काग्रा, समशंकुः, मध्याह्नशंकुः, दृक्क्षेपज्या, दृग्गतज्या ।		16	1
पञ्चमखण्डः	आक्षदर्शनसंस्कारः, ग्रहणस्वरूपम्, ग्रहणकालः, भूच्छायादैर्घ्यम्, स्थित्यर्धः, ग्रस्तप्रमाणम्, इष्टकालग्रासः, आक्षवलनमायनवलनं च, सूर्यग्रहणे विशेषः, ग्रहादीनां दृक्संवादः।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः, चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

श्रीलालबहादुरशास्त्री
30.1.18

Rhu 8

Vinod Sharma
Rhu 8

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

आचार्यपाठ्यक्रमः (Core Course)-II Semester

नवमपत्रम् (द्वितीयसत्रम्)

नवमपत्रम् CC-07	पाठ्यग्रन्थः - सिद्धान्तशिरोमणिः त्रिप्रश्नाधिकारः, चन्द्रग्रहणाधिकारः, सूर्यग्रहणाधिकारः, ग्रहच्छायाधिकारः उदयास्ताधिकारश्च।	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	त्रिप्रश्नाधिकारः ।		16	1
द्वितीयखण्डः	चन्द्रग्रहणाधिकारः ।		16	1
तृतीयखण्डः	सूर्यग्रहणाधिकारः ।		16	1
चतुर्थखण्डः	ग्रहच्छायाधिकारः ।		16	1
पञ्चमखण्डः	उदयास्ताधिकारश्च।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

30-01-18

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

आचार्यपाठ्यक्रमः (Core Course)-II Semester

दशमपत्रम् (द्वितीयसत्रम्)

दशमपत्रम् CC-08	पाठ्यग्रन्थः - प्रतिभाबोधकम्	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	समविषमसूचीलक्षणम्, आधारवृत्तसमानान्तरभूतलच्छिन्नसूच्या वृत्तम्, आधारवृत्तसमानान्तरभूतलच्छिन्नायाः समसूच्या दीर्घवृत्तत्वम्, समसूच्युपरिगोलरचनाप्रकारः तत्पृष्ठफलानयनञ्च ।		16	1
द्वितीयखण्डः	गोलच्छिन्नगोलप्रदेशस्य वृत्तत्वम्, एकान्तरकोणकर्तृभूतलच्छिन्न-विषमसूच्या वृत्तत्वम्, यन्नैकान्तरकोणकर्तृयन्नाधारसमानान्तरं यत्केवलं स्थिरत्रिभुजभूतले लम्बरूपं, तेन छेदिताया विषमायाः दीर्घवृत्तत्वम्, ।		16	1
तृतीयखण्डः	विषमसूच्युपरिगोलरचनाप्रकारः, गोलपृष्ठफलानयनम्, समसूच्यन्तगतो विशिष्टगोलः।		16	1
चतुर्थखण्डः	लाम्बिकपरिणामनम्, महद्वृत्तभूतले लघुवृत्तपरिणामनं महद्वृत्तभूतले महद्वृत्तभूतलपरिणामनञ्च, प्रसङ्गात्कतिपयविशेषविषयाः।		16	1
पञ्चमखण्डः	प्रवहवायुवेगेन भवलये ग्रहनक्षत्राणां भ्रमणस्य वृथा कल्पना, भूभ्रमणेन ग्रहनक्षत्राणां भ्रमणकल्पनैव समीचीना, भुवोऽक्षभ्रमणस्यानेके सिद्धान्ताः, भूभ्रमणविषयेऽनेके संशयाः युक्त्या तेषां समाधानञ्च।।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

श्रीलालबहादुरशास्त्री
30-1-18

Murari Vimal Sh

Rhu
Dhruv

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

विषयगतछात्राणांकृते वैकल्पिकशास्त्रीयपाठ्यक्रमः (Core Course) - II Semester

एकादशपत्रम् (द्वितीयसत्रम्)

एकादशपत्रम् EC-A2	पाठ्यग्रन्थः - सिद्धान्तशिरोमणिः गोलाध्यायः त्रिप्रश्नवासनातः समाप्तिपर्यन्तम्।	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	त्रिप्रश्नवासनायाः चरस्थानतः ब्रह्मदिनोपपत्तिपर्यन्तम् ।		16	1
द्वितीयखण्डः	त्रिप्रश्नवासनायाः उदयवासनातः त्रिप्रश्नवासनान्तम् ।		16	1
तृतीयखण्डः	ग्रहणवासना ।		16	1
चतुर्थखण्डः	दृक्कर्मवासना।		16	1
पञ्चमखण्डः	शृङ्गोन्नतिवासना, यन्त्राध्यायः ।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

2/26/2018

विद्ययालम्
30.1.18

Murad

Rhuni

Vinod Sharma

Yash

Arb

Yash

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यप्रथमवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

विषयेतरछात्राणांकृते वैकल्पिकविषयविशेषचयनात्मको पाठ्यक्रमः (विकल्पाधारितपत्रम्)

(Discipline Specific Elective Course)-II Semester

एकादशपत्रम् (द्वतीयसत्रम्)

एकादशपत्रम् EC-B2	पाठ्यग्रन्थः - सिद्धान्तशिरोमणिः गोलाध्यायः त्रिप्रश्नवासनातः समाप्तिपर्यन्तम्।	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	त्रिप्रश्नवासनायाः चरस्थानतः ब्रह्मदिनोपपत्तिपर्यन्तम् ।		16	1
द्वितीयखण्डः	त्रिप्रश्नवासनायाः उदयवासनातः त्रिप्रश्नवासनान्तम् ।		16	1
तृतीयखण्डः	ग्रहणवासना, दृक्कर्मवासना ।		16	1
चतुर्थखण्डः	श्रृङ्गोन्नतिवासना।		16	1
पञ्चमखण्डः	यन्त्राध्यायः।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

सन्दर्भग्रन्थाः -

1. सूर्यसिद्धान्तः

2. सिद्धान्तशिरोमणिः

30-1-18

(Handwritten signatures and dates)

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यद्वितीयवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

द्वादशपत्रम् (तृतीयसत्रम्)

द्वादशपत्रम् CC-09	पाठ्यग्रन्थः - सिद्धान्ततत्त्वविवेकः (बिम्बाधिकारः, छायाधिकारः, उदयास्ताधिकारश्च)	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	बिम्बाधिकारावश्यकताप्रतिपादनम्, साधारण्येन बिम्बदृश्यादृश्यत्वम्, शश्वदुज्ज्वलानामपि भानां दिने कथं न दृश्यत्वम्, रविबिम्बगतच्छिद्रत्वसम्भववर्णनम्, अर्कोर्ध्वबिम्बानां सदोज्ज्वलवर्णनम्, शौक्ल्यस्योत्तरोत्तरमधिकत्वयुक्तिवर्णनम्, बुधशुक्रयोः स्वतस्तैजसत्व-खण्डनम्, सूर्याल्पबिम्बानामर्धाधिकशुक्लवर्णनम्, दृष्टिसूत्रस्योत्तरोत्तर-मधिकत्वे योजनात्मकबिम्बस्य साधिकत्ववर्णनम् त्रिविधबिम्बाणुत्व-स्थूलत्ववर्णनम्, वास्तवबिम्बस्वरूपवर्णनं तत् साधनञ्च।		16	1
द्वितीयखण्डः	गर्भाभिप्रायिकबिम्बकलानयनम्, मुनीश्वरोक्तबिम्बप्रदेशखण्डनम्, भास्करोक्तबिम्बकलासाधनखण्डनम्, मुनीश्वरोक्तबिम्बकलासाधन-खण्डनम्, बिम्बयोजनानां स्थिरत्वेऽपि एकरूपं कथं न दृश्यते, खमध्येतप्रदेशे भगोले बिम्बकमलापदेशकथन् भगोलीयबिम्बसाधन-प्रकारवर्णनम्, क्षितिजखमध्यभेदेनेष्टसमये बिम्बान्तरसाधनम्, श्रीपतिमतखण्डनं वास्तवकेन्द्रान्तरसाधनं मानैक्यसमकेन्द्रान्तरस्थलकथ- नञ्च, ज्योतिर्दृग्दोषकारणवर्णनम्, छायास्वरूपप्रतिपादनम्, ग्रहबिम्बभा-दैर्घ्यसाधनम् सितवृत्तीयान्तरांशसाधनम्, बिम्बान्तरसूत्रसाधनम्।		16	1
तृतीयखण्डः	बिम्बान्तरसूत्रस्याल्पानल्पत्वे छायादैर्घ्यस्याल्पानल्पत्वकथनम्, भास्करीयछायासाधनप्रकारः, मुनीश्वरोक्तदृश्यभासाधनप्रकारः, मुनीश्व-रोक्तच्छायातो नतांशसाधनप्रकारः, ग्रन्थकर्तृमतेन स्पष्टदृश्यच्छायासाधनं तदुपपत्तिप्रदर्शनञ्च, शिरोमणिसार्वभौममतदूषणप्रदर्शनम्, नरसमभा-कालिकनतांशसाधनम्, कुपृष्ठीयभोपयोगितादर्शनं वास्तविकभाविषय-वर्णनञ्च, बिम्बेऽसन्नमध्यबिन्दुगतकिरणवशेनैव भासम्भवकथनम्, शरस्यावश्यकत्वकथनपूर्वकं परमशरांशमानानि वारेशक्रमयुक्तिश्च, इष्टशरसाधनम्, प्राचीनाचार्याणां शरसाधने भ्रमण्डलीयभुजांशखण्डनम्।		16	1

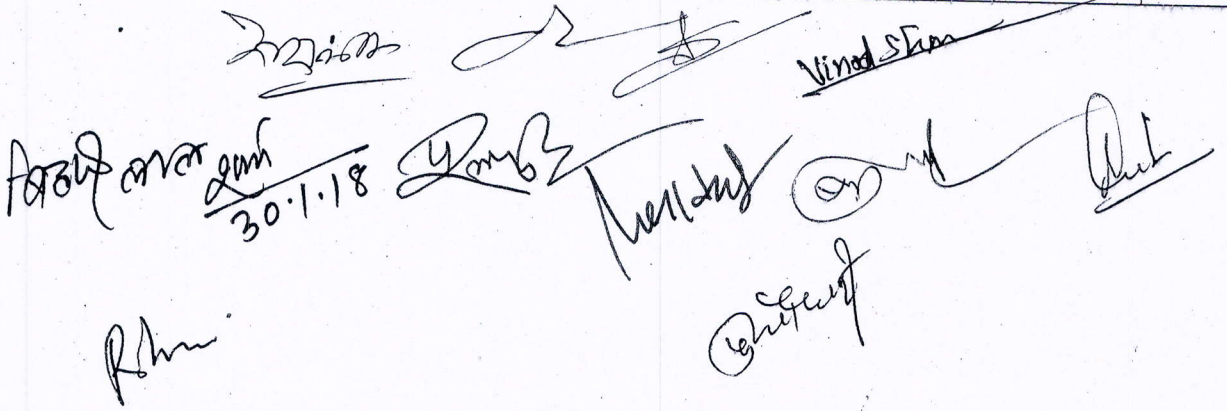
30-1-18

13

Vinod Sharma

<p>चतुर्थखण्डः</p>	<p>आयनवलनसाधनम्, आयनवलनस्याभावाभावकथनपूर्वकं दिङ्निर्णयः, शरजवलनानयनम्, मुनीश्वरोक्तशरजवलनस्य गोलयुक्त्या खण्डनम्, अन्यस्पष्टापमसाधनम्, स्पष्टापमसाधनम्, ध्रुवस्पष्टापमसाधनम्, प्रकारान्तरेण स्पष्टापमसाधनम्, स्पष्टास्पष्टशरयोः प्रदेशकथनम्, भास्करोक्तस्पष्टशरखण्डनं वास्तवशरसाधनञ्च, बिम्बीयनतांशसाधनम्, चलेषुप्रभृतिखण्डनम्, दृक्कर्मकारणकरणतावर्णनम्, स्पष्टशरकथनं भास्करोक्त स्पष्टशरसाधनाक्षेपश्च, अयनदृग्ग्रहानयनम्, भास्करोक्तदृक्कर्मव्यभिचारकथनम्।</p>	<p>16</p>	<p>1</p>
<p>पञ्चमखण्डः</p>	<p>बिम्बीयविषुवांशानयनम्, बिम्बीयविषुवांशात्तत्क्षेत्रांशानयनम्, आयनदृक्कर्मकालानयनम्, बिम्बीयायनवलनानयनम्, भास्करमतस्य खण्डनम्, आक्षदृक्कर्मानयनम् इष्टकालेऽऽक्षवलनानयनं बिम्बोदयास्तकालेऽऽक्षवलनानयनञ्च, स्पष्टवलनानयनपूर्वकं बिम्बीयभुजानयनम्, स्पष्टशरानयनम्, एकानुपातेनाक्षदृक्कर्मानयनम्, अक्षदृग्ग्रहोदयास्तसम्भवादिकथनपूर्वकमुदयास्तगतैष्यादि कथनम्, कालांशस्वरूपकथनपूर्वकं ग्रहाणां कालांशकथनम्, इष्टकालांशसाधनम् उदयास्तसम्भवेष्टघटीज्ञानम्, मन्दशीघ्रगतिभेदेन पूर्वपश्चिमोदय- भेदप्रतिपादनम्, बुधशुक्रयोः विशेषकथनम्, नक्षत्राणां कालांशकथनपूर्वकमुदयास्तभानुकथनम्, उदयास्तगतैष्यत्वसाधनम्।</p>	<p>16</p>	<p>1</p>
<p>षष्ठखण्डः</p>	<p>1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः, चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05</p>	<p>20</p>	<p>1</p>

 30.1.18

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यद्वितीयवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

त्रयोदशपत्रम् (तृतीयसत्रम्)

त्रयोदशपत्रम् CC-10	पाठ्यग्रन्थः - ग्रहलाघवम् (आदितः त्रिप्रश्नाधिकारपर्यन्तम्)	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	अहर्गणसाधनम्, सूर्यादिग्रहाणां ध्रुवाङ्कानयननिर्देशः, ग्रहाणां क्षेपकाः, अहर्गणोत्पन्नग्रहे ध्रुवक्षेपकयोः संस्कारे विशेषः, मध्यमग्रहादीनां साधनम्, ग्रहाणां मध्यमगतिकलासाधनम्, भुजकोटिपदप्रभृतिसाधनप्रकारः, मन्दकेन्द्रसाधनपूर्वकं रविमन्दफलानयनम्, चन्द्रफलसाधनम्, रविचन्द्रयोः स्पष्टगतिसाधनम्, पलभाजानपूर्वकं चरखण्डसाधनम्, चरभुजफलसंस्कारपूर्वकमयनांशासाधनम्, पञ्चाङ्गसाधनम् ।		16	1
द्वितीयखण्डः	भौमादिग्रहाणां शीघ्राङ्काः, भौमादीनां शीघ्रफलसाधनम्, भौमादिग्रहाणां मन्दाङ्काः मन्दकेन्द्रञ्च, भौमादीनां मन्दफलसाधनम्, पञ्चताराग्रहाणां स्पष्टीकरणे फलसंस्कारविधिः, भौमादीनां स्पष्टगतिसाधनम्, भौमादिग्रहाणां मन्दस्पष्टगतिसाधनम्, बुधशुक्रभौमानां गतिफले विशेषकथनम्, भौमादिग्रहाणां वक्रकेन्द्रांशाः।		16	1
तृतीयखण्डः	भौमशनिगुरुणामुदयास्तकेन्द्रांशाः, बुधशुक्रयोरुदयास्तकेन्द्रांशाः भौमादिग्रहाणां वक्रोदयादिदिनसाधनम्, बुधशुक्रयोः वक्रोदयादिदिनसाधनम्, भौमगुरुशनीनामुदयादिदिनसाधनम्, राशीनां लङ्कोदयकथनपूर्वकं स्वदेशोदयसाधनम्, लग्नसाधनम् भोग्यकालान्यूनैष्टकाले लग्नसाधनप्रकारः, लग्नानयने विशेषकथनम्, गोलायनज्ञानपूर्वकं दिनरात्रिमानाक्षांशसाधनम् नतोनतकालसाधनपूर्वकं पलकर्णानयनम्।		16	1
चतुर्थखण्डः	छायाज्ञानार्थं हारसाधनम्, भाज्यसाधनपूर्वकमिष्टकर्णछाययोः साधनम्, इष्टछायातो नतकालानयनम्, सूक्ष्मक्रान्तिसाधनम्, स्थूलक्रान्त्यानयनम्, क्रान्तेर्भुजांशानयनम्, दिनमानात् ।		16	1
पञ्चमखण्डः	स्थूलक्रान्तिप्रसाधनम्, नतांशोन्नतांशासाधनम्, उन्नतकालादिष्टकर्णानयनम्, कर्णादिष्टोन्नतकालसाधनम्, उन्नतकालाद् यन्त्रजोन्नतांशासाधनम्, यन्त्रांशात् कर्णस्ततश्च यन्त्रांशाः, दिक्साधनम् दिग्भुजसाधनम्, दिग्ज्ञानार्थं दिगंशासाधनम्, दिगंशेभ्यो दिक्साधनम्, नलिकाबन्धनार्थं भुजकोट्योरानयनम्, नलिकाबन्धनम्।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

30.1.18 15

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यद्वितीयवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

चर्तुदशपत्रम् (तृतीयसत्रम्)

चर्तुदशपत्रम् CC-11	पाठ्यग्रन्थः- वास्तवचन्द्रशृङ्गोन्नतिसाधनम् (सम्पूर्णम्)	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	मङ्गलाचरणतः आद्यान्यष्टसाधनपर्यन्तम् ।		16	1
द्वितीयखण्डः	शुक्लाङ्गुलसाधनतः सूर्यसिद्धान्तोक्तशुक्लाङ्गुलसाधनपर्यन्तम्।		16	1
तृतीयखण्डः	सितांशसाधने लल्लमतात् गणेशदैवज्ञमतपर्यन्तम् ।		16	1
चतुर्थखण्डः	ज्ञानराजमताद् दृश्यवृत्ताद्बहिः शुक्लवृत्तप्रभासाधनपर्यन्तम्।		16	1
पञ्चमखण्डः	अर्धाल्पे सितदृश्यवृत्तमध्ये सितमानसाधनतः समाप्तिपर्यन्तम् ।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

29-1-18
 30-1-18
 Rhu
 Vind Star
 Dh

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

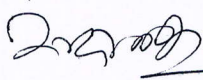

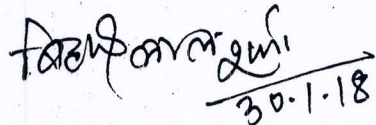
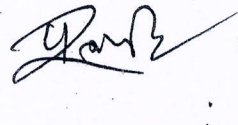
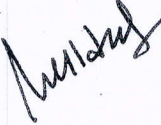

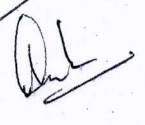
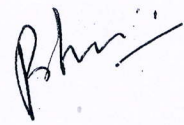
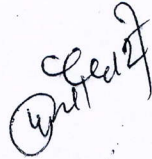
संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यद्वितीयवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

पञ्चदशपत्रम् (तृतीयसत्रम्)

पञ्चदशपत्रम् CC-12	पाठ्यग्रन्थः - बृहत्संहिता (आदितो शनैश्चरचाराध्यायपर्यन्तम्)	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	उपनयनाध्यायः, सांवत्सरसूत्राध्यायः ।		16	1
द्वितीयखण्डः	आदित्यचाराध्यायः, चन्द्रचाराध्यायः ।		16	1
तृतीयखण्डः	राहुचाराध्यायः, भौमचाराध्यायः बुधचाराध्यायः।		16	1
चतुर्थखण्डः	बृहस्पतिचाराध्यायः ।		16	1
पञ्चमखण्डः	शुक्रचाराध्यायः, शनैश्चरचाराध्यायः।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यद्वितीयवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

विषयगतछात्राणांकृते वैकल्पिकशास्त्रीयपाठ्यक्रमः (Core Course) III Semester

षोडशपत्रम् (तृतीयसत्रम्)

षोडशपत्रम् EC-A3	पाठ्यग्रन्थः- ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः भारतीय-ज्योतिषम्	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	विश्वोत्पत्तिः, विश्वसंस्था, वैदिकवाङ्मये भूमिद्युलोकान्तरिक्षाणां विवेचनम्, वैदिकवाङ्मये युगवर्षायनर्तुमासपक्षदिनतिथिदिनमान- विषुवदिवसविभागमुहूर्तनक्षत्रविवेचनम् ।		16	1
द्वितीयखण्डः	वेदाङ्गकालेऽयनविचारः, तिथिविचारः, मासविचारः, क्षयाधिमासविचारः, नक्षत्रविचारः, दिवसविचारः ।		16	1
तृतीयखण्डः	महाभारतकालीनज्योतिषशास्त्रेतिहासः, युगपद्धतिः, मासविचारः, क्रान्तिवृत्तस्य विभागः, नक्षत्रगणनाविचारः, ग्रहणविचारः, ग्रहविचारः, वक्रगतिग्रहयुत्यादिविचारः ।		16	1
चतुर्थखण्डः	पुराणेषु ज्योतिषम्, सूर्यप्रज्ञप्तिः, चन्द्रप्रज्ञप्तिः, ज्योतिषकरण्डकम् ।		16	1
पञ्चमखण्डः	प्रकरणसारः, सिद्धान्तकालः, सिद्धान्तपञ्चके ज्योतिषशास्त्रस्य विवेचनीयाः विषयाः ।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

सन्दर्भग्रन्थाः -

1. भारतीय ज्योतिष - शिवनाथ झारखण्डी
2. ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः - आचार्य लोकमणिदहालः
3. ज्योतिषशास्त्र का इतिहास - डॉ. गोरखप्रसाद

विषयगत
30.1.18

18

Vinod Sharma

Handwritten signatures and marks.

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यद्वितीयवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

विषयेतरछात्राणांकृते वैकल्पिकविषयविशेषचयनात्मको पाठ्यक्रमः (विकल्पाधारितपत्रम्)

(Discipline Specific Elective Course)-III Semester

षोडशपत्रम् (तृतीयसत्रम्)

षोडशपत्रम् EC-B3	पाठ्यग्रन्थः- ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः भारतीय-ज्योतिषम्	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	विश्वोत्पत्तिः, विश्वसंस्था, वैदिकवाङ्मये भूमिद्युलोकान्तरिक्षाणां विवेचनम्, वैदिकवाङ्मये युगवर्षायनर्तुमासपक्षदिनतिथिदिनमान- विषुवदिवसविभागमुहूर्तनक्षत्रविवेचनम् ।		16	1
द्वितीयखण्डः	वेदाङ्गकालेऽयनविचारः, तिथिविचारः, मासविचारः, क्षयाधिमासविचारः, नक्षत्रविचारः, दिवसविचारः ।		16	1
तृतीयखण्डः	महाभारतकालीनज्योतिषशास्त्रेतिहासः, युगपद्धतिः, मासविचारः, क्रान्तिवृत्तस्य विभागः, नक्षत्रगणनाविचारः, ग्रहणविचारः, ग्रहविचारः, वक्रगतिग्रहयुत्यादिविचारः ।		16	1
चतुर्थखण्डः	पुराणेषु ज्योतिषम्, सूर्यप्रज्ञप्तिः, चन्द्रप्रज्ञप्तिः, ज्योतिषकरण्डकम्, प्रकरणसारः।		16	1
पञ्चमखण्डः	सिद्धान्तकालः, सिद्धान्तपञ्चके ज्योतिषशास्त्रस्य विवेचनीयाः विषयाः।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

सन्दर्भग्रन्थाः -1. भारतीय ज्योतिष - शिवनाथ झारखण्डी 2. ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः -

आचार्य लोकमणिदहालः 3. ज्योतिषशास्त्र का इतिहास - डॉ. गोरखप्रसाद

30-1-18

19

विश्वनाथ शिवनाथ

गोरखप्रसाद

लोकमणिदहाल

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यद्वितीयवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

सप्तदशपत्रम् (चतुर्थसत्रम्)

सप्तदशपत्रम् CC-13	पाठ्यग्रन्थः - सिद्धान्ततत्त्वविवेकः (पर्वसम्भवाधिकारः चन्द्रग्रहणधिकारः सूर्यग्रहणाधिकारश्च)	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	ग्रहणसंभवभुजांशप्रतिपादनम्, नतघटीतस्तात्कालिकसपातेन्दुभुजांशसाधनम्, एकस्मिन् मासे क्षेपादिकथनम्, कथं पूर्णान्त एवेन्दुग्रहणसम्भवस्तथाऽमान्ते रविग्रहणसम्भवस्तत्रप्रतिपादनम्, सिद्धग्रहणस्यापि दृश्यादृश्यत्ववर्णनम्, प्राचीनोक्तनतकर्मानावश्यकत्वकथनम्, पूर्णान्तलक्षणम्, चन्द्रग्रहणोपकरणानि, शुक्लाशुक्लस्वरूपप्रदर्शनम्, ग्रहणे ग्रासस्वरूपप्रतिपादनम्, ग्रहणदर्शनयोग्यत्व- प्रतिपादनम्, भूभास्वरूपप्रतिपादनम् छादकनिर्णयः, पातस्य छादकत्वखण्डनम्, पातछादकत्वस्य भास्करसमाधानखण्डनम्, वास्तवचन्द्रकक्षागतभूभासाधनम्, मुनीश्वरीयभूभास्वरूपसाधनम्, भूभायाः सूच्याकारत्वाल्पानल्पत्वकथनम्, मुनीश्वरीयभूभासाधनम्, मुनीश्वरीयभूभायाः खण्डनम्।		16	1
द्वितीयखण्डः	ज्ञानराजमतप्रतिपादनम्, ग्रहणे ग्रासमानसाधनम्, स्पर्शोचितभूभासाधनम्, स्थित्यर्धसाधनम्, प्रकारान्तराभ्यां स्थितिदलसाधनम्, स्थितिदलस्वरूपं तत्साधनेऽसकृतकर्मप्रयोजनम्, मध्यग्रहसर्वग्रहणकालकथनम्, ग्रहणे स्नानादिफलम्, दृग्गोचरयोग्यस्पर्शमोक्षकालज्ञानम्, रविग्रहणस्वरूपवर्णनम्, भूग्रहणस्थितिवर्णनम्, भूग्रहणे पण्डितश्रीसुधाकरोक्तप्रकारवासना।		16	1
तृतीयखण्डः	अमान्तलक्षणं तत्साधनञ्च, सूर्यग्रहणसाधनोपकरणानि, लम्बनस्वरूपवर्णनम्, भास्कराचार्योपर्याक्षेपः, प्राचीनोक्तलम्बनस्वरूपम्, मुनीश्वरमतवर्णनं तत्खण्डनञ्च, भास्करोक्तपरमलम्बनप्रमाणे आक्षेपः, क्षेत्रयुक्त्या गर्भक्षितिजे लम्बनानयनम्, इष्टकाले वास्तविकदृग्लम्बनानयनम्, दृग्लम्बनभावाभावस्थलदर्शनम्		16	1

	<p>आद्यान्यलम्बनयोर्युक्तायुक्तस्थलकथनपूर्वकं तयोः प्रदेशकथनं नतिप्रदेशकथनञ्च, लम्बनस्य कर्णान्तरवशान्यूनाधिकत्वप्रतिपादनम्, उदयास्तक्षितिजलम्बनानयनप्रकारः,</p> <p>मुनीश्वरोक्तपरमलम्बनप्रदेशकथनपूर्वकं तस्येष्टलम्बनस्य खण्डनम्, क्षितिजभेदेन परमलम्बनस्यापि न्यूनाधिकत्वकथनम्,</p> <p>आद्यलम्बनसाधनमन्यलम्बनानयनञ्च,</p> <p>भग्रहवशोनाद्यान्यलम्बनसाधनम् ।</p>		
चतुर्थखण्डः	<p>स्पष्टलम्बनस्वरूपकथनम्, भास्करोक्तस्पष्टलम्बनानयनम्, स्वविचारप्रकटनम्, नतिसाधनम्, प्राचीनमतेन स्पष्टलम्बनकथनम्, स्पष्टलम्बनसाधनम्, स्पष्टलम्बनभावाभावस्थलवर्णनम्, दृग्लम्बनभावाभावस्थलवर्णनम्,</p> <p>नति-दृग्लम्बन-स्पष्टलम्बनभावाभावकथनम्,</p> <p>लम्बनधनर्णत्वकारणकथनम्।</p>	16	1
पञ्चमखण्डः	<p>स्पष्टलम्बनस्वरूपवर्णनम्, स्पष्टलम्बनभावाभावकथनम्,</p> <p>आद्यान्यलम्बनयोर्व्यभिचारस्थलकथनम्, चन्द्रग्रहणे लम्बनं कथं न भवति?, दृक्क्षेपविषये विशेषः, मुनीश्वरोक्तचलबाणानयनं तत्खण्डनञ्च, स्पष्टशरप्रदेशकथनम्,</p> <p>ग्रास-खग्रास-वलयग्रहणवर्णनम्, नतिकर्णसाधनप्रकारः, ग्रहणे स्थितिखण्डकलासाधनम्, सम्मीलनोन्मीलनमध्यग्रहणकथनम्।</p>	16	1
षष्ठखण्डः	<p>1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05</p> <p>2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05</p> <p>3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05</p> <p>4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05</p>	20	1

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

30-1-18

[Signature]

[Signature]

[Signature]

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यद्वितीयवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

सप्तदशपत्रम् (चतुर्थसत्रम्)

अष्टादशपत्रम् CC-14	पाठ्यग्रन्थः - ग्रहलाघवम् (चन्द्रग्रहणाधिकारतः समाप्तिपर्यन्तम्)	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	तात्कालिकग्रहसाधनम्, ग्रहणनिश्चयार्थं चन्द्रशरसाधनम्, रविचन्द्रभूभाबिम्बसाधनम्, मानैक्यखण्डग्रासयोरानयनम्, स्थितिमर्दकालसाधनम् स्पर्शमोक्षस्थितिमर्दानयनम्, स्पर्शादिकालानयनम्, इष्टग्रासानयनम्, आयनवलनसाधनम्, आक्षवलनानयनम्, ग्रासादिचरणसाधनं ग्रहणमध्यदिवसाधनञ्च, लम्बनानयनं तत्संस्कृततिथिसाधनञ्च, लम्बनसंस्कारः, नत्यानयनम्, स्पर्शमोक्षकालयोः साधनम्, सम्मीलनोन्मीलनकालयोः साधनम्, इष्टकालिकग्रासानयनम्।		16	1
द्वितीयखण्डः	मासभगणाद् ग्रहणद्वयसाधनार्थं मासभगणनिर्माणकारणम्, क्षेपकाङ्कनिर्देशः, ध्रुवाङ्कनिर्देशः, रविविपातयोरानयनम्, चन्द्रकेन्द्रवारादीनामानयनम्, मासगणोत्पन्नसूर्यादौ ध्रुवकादिसंस्कारः, पाक्षिकचालनं षाण्मासिकचालनञ्च, इष्टतिथ्यानयनम्, सूर्यचन्द्रयोः मन्दफलसाधनम्, हारानयनम्, तिथेः स्पष्टीकरणम्, सूर्यव्यगोः स्फुटीकरणम्, सूर्यभूभाबिम्बयोरानयनम्, ग्रहणसम्भवज्ञानम्, ग्रासानयनम्, तिथिपत्राद्ग्रहणद्वयसाधन- निर्देशः, चन्द्रग्रासानयनम्, चन्द्रभूभाबिम्बयोरानयनम्, भभोगतश्चन्द्रग्रासानयनम्, भभोगतश्चन्द्रभूभाबिम्बयोः साधनम्, सूर्यग्रहणे ग्रासानयनम् ।		16	1
तृतीयखण्डः	शुक्लप्रतिपत्तिथौ चन्द्रदर्शनसम्भवासम्भवकथनम्, गुरोरुदयास्तकालसाधनम्, शुक्रोदयास्तकालानयनम्, चन्द्रस्य स्थूलसूक्ष्मशरयोः साधनम्, ग्रहोदयास्तकालांशाः, कुजादीनां पातांशाः, ग्रहशीघ्रकर्णसाधनम्, भौमादीनां शरानयनम्,		16	1

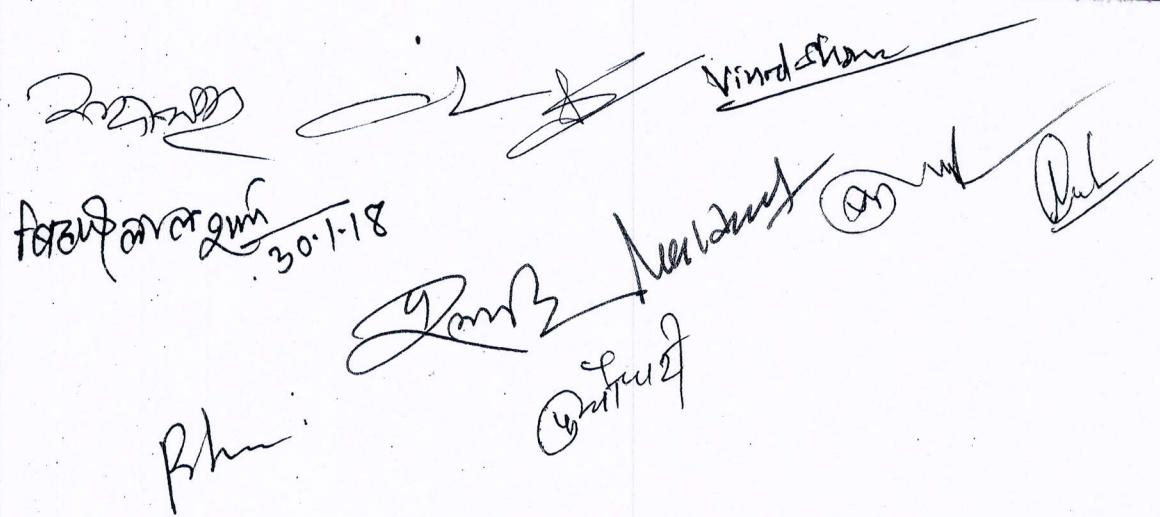
विद्ययालयाध्यक्ष
29.1.18

22

Handwritten signatures and marks at the bottom of the page.

	स्पष्टग्रहान्मन्दस्पष्टग्रहसाधनम्, दृक्कर्मार्थं नतांशसाधनम्, दृक्कर्मसाधनम्, उदयास्तयोः कालज्ञानम्, अन्तरांशेभ्यो दिनानयनम्, रात्रौ ग्रहस्य दृश्यादृश्यत्वज्ञानं दिनगतसाधनञ्च।		
चतुर्थखण्डः	ग्रहाणां छायाणयनम्, धीयन्त्रेण छायासाधनम्, ग्रहस्य रोहिणीशकटभेदं तत्फलञ्च, चन्द्रशृङ्गोन्नतिकालसाधनम्, गतैष्यसावयवतिथिभ्यश्चन्द्रवलनशुक्लानाञ्चानयनम्, शृङ्गोन्नतिदिग्ज्ञानम् ग्रहयुत्यर्थं भौमादीनां बिम्बानयनम्, ग्रहयुतिगतैष्यज्ञानं गतैष्यदिवससाधनञ्च,	16	1
पञ्चमखण्डः	व्यतीपातवैधृत्योर्लक्षणम्, स्पष्टपातसम्भवत्वं पातसन्देहनिराकरणार्थं सन्धिसाधनञ्च, पातस्य गतगम्यलक्षणम्, पातमध्यकालानयनम्, पातस्य स्थितिकालसाधनम्।	16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05	20	1

 विद्यापीठम् 30.1.18

 Vinodhan

 P. S.

 P. S.

 P. S.

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यद्वितीयवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः 'सिद्धान्तज्योतिषम्' ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

नवदशपत्रम् (चतुर्थसत्रम्)

नवदशपत्रम् CC-15	त्रिप्रश्नाधिकारोक्तविषयाणां प्रायोगिकम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
	दिग्ज्ञानम्, छायातः कर्णानयनम्, कर्णाच्छायानयनम्, विषुवदिनेसूर्यस्य नतांशवशादक्षांशलम्बांशयोर्ज्ञानम्, सूर्यस्य नतांशक्रान्त्योः संस्कारेणाक्षांशज्ञानम्, अक्षक्षेत्रपरिचयः, अग्रादिगंशपलभादिज्ञानम्, चरखण्डसाधनम्, मेषादिराशीनां निरक्षोदयमानानि, निरक्षोदयचरखण्डसंस्कारेण स्वोदयमानज्ञानम्, इष्टकाले लग्नानयनम्, लग्नात् कालानयनम्।	80	5
	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05	20	1

Handwritten signatures and dates:

30.1.18

Rehman

Handwritten signatures and initials.

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यद्वितीयवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

विंशतिपत्रम् (चतुर्थसत्रम्)

विंशतिपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः - वैदिकवाङ्मयेतिहासः	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	प्रथमार्यभट्टस्य परिचयः, आर्यभटीयग्रन्थेऽङ्गसंज्ञा, ग्रहगतिभगणाः, युगपद्धतिः, वर्षमानम्, भूभ्रमणम्, वराहमिहिरस्य परिचयः कृतित्वञ्च, ब्रह्मगुप्तस्य परिचयः कृतित्वञ्च, ब्राह्मस्फुटसिद्धान्तस्य वैशिष्ट्यम्।		16	1
द्वितीयखण्डः	लल्लः, पद्मनाभः, श्रीधरः, महावीरः, बलभद्रः, मुञ्जालः, द्वितीय आर्यभट्टः, चतुर्वेदः, पृथूदकस्वामी, भट्टोत्पलः, श्रीपतिः, राजमृगाङ्कः, करणकमलमार्तण्डः, करणप्रकाशः, भास्वतीकरणम्।		16	1
तृतीयखण्डः	भास्कराचार्यस्तत्कर्तृत्वञ्च, गणेशदैवज्ञस्तत्कर्तृत्वञ्च, ज्ञानराजः, मुनीश्वरः, कमलाकरभट्टः बापूदेवशास्त्री, जयसिंहः, नीलाम्बरशर्मा, वेंकटेशकेतकरः, बालगङ्गाधरतिलकः, सुधाकरद्विवेदी तत्कर्तृत्वञ्च।		16	1
चतुर्थखण्डः	भुवनसंस्था, चन्द्रमसः भूमेः दूरत्वम्, पृथिव्याः ग्रहाणां दूरत्वम्, भूत्रिज्या, भुवनाधारः मेरुः, सप्तलोकाः।		16	1
पञ्चमखण्डः	भूवायुः, ग्रहभगणाः, ग्रहप्रकाशः, ग्रहविक्षेपः, अयनचलनम्, यन्त्रवर्णनम्।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

सन्दर्भग्रन्थाः -

1. भारतीय ज्योतिष, - शिवनाथ झारखण्डी,
2. ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः, - आचार्य लोकमणिदहालः,
3. ज्योतिषशास्त्र का इतिहास - डॉ. गोरखप्रसाद,
4. वेदाङ्गतिहासः । डॉ. नरेश झा ।

श्रीलालबहादुरशास्त्री

30-1-18

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः), कुतुबसांस्थानिकक्षेत्रम् नवदेहली- 110016

संशोधितनवीनपाठ्यक्रमः

कक्षा : आचार्यद्वितीयवर्षम् दिनांक : 29-30/01/2018

विषयः सिद्धान्तज्योतिषम् ज्योतिषविभागः, वेदवेदाङ्गसंकायः

विषयगतछात्राणांकृते वैकल्पिकशास्त्रीयपाठ्यक्रमः (Core Course) IV Semester

एकाविंशतिपत्रम् (चतुर्थसत्रम्)

एकाविंशतिपत्रम् EC-A4	पाठ्यग्रन्थः - वैदिकवाङ्मयेतिहासः	अध्यापनकालः नवतिहोरामात्रम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट्स 6
प्रथमखण्डः	प्रथमार्यभट्टस्य परिचयः, आर्यभटीयग्रन्थेऽङ्कसंज्ञा, ग्रहगतिभगणाः, युगपद्धतिः, वर्षमानम्, भूभ्रमणम्, वराहमिहिरस्य परिचयः कृतित्वञ्च, ब्रह्मगुप्तस्य परिचयः कृतित्वञ्च, ब्राह्मस्फुटसिद्धान्तस्य वैशिष्ट्यम्।		16	1
द्वितीयखण्डः	लल्लः, पद्मनाभः, श्रीधरः, महावीरः, बलभद्रः, मुञ्जालः, द्वितीय आर्यभट्टः, चतुर्वेदः, पृथूदकस्वामी, भट्टोत्पलः, श्रीपतिः, राजमृगाङ्कः, करणकमलमार्तण्डः, करणप्रकाशः, भास्वतीकरणम्।		16	1
तृतीयखण्डः	भास्कराचार्यस्तत्कर्तृत्वञ्च, गणेशदैवज्ञस्तत्कर्तृत्वञ्च, ज्ञानराजः, मुनीश्वरः, कमलाकरभट्टः बापूदेवशास्त्री, जयसिंहः, नीलाम्बरशर्मा, वेंकटेशकेतकरः, बालगङ्गाधरतिलकः, सुधाकरद्विवेदी तत्कर्तृत्वञ्च।		16	1
चतुर्थखण्डः	भुवनसंस्था, चन्द्रमसः भूमेः दूरत्वम्, पृथिव्याः ग्रहाणां दूरत्वम्, भूत्रिज्या, भुवनाधारः मेरुः।		16	1
पञ्चमखण्डः	सप्तलोकाः, भूवायुः, ग्रहभगणाः, ग्रहप्रकाशः, ग्रहविक्षेपः, अयनचलनम्, यन्त्रवर्णनम्।		16	1
षष्ठखण्डः	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् 05 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्चा 05 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च 05 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्काः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04, 91% तः अधिकम् = 05		20	1

सन्दर्भग्रन्थाः -

1. भारतीय ज्योतिष - शिवनाथ झारखण्डी, 2. ज्योतिषशास्त्रस्येतिहासः - आचार्य लोकमणिदहालः, 3. ज्योतिषशास्त्र का इतिहास - डॉ. गोरखप्रसाद, 4. वेदाङ्गेतिहासः

Signature

Signature 30-1-18

27

Signature

Signature

Signature